

FORSLAG TIL FINANSLOV 2020

Forpligt kommunerne til at inkludere social omsorg i hjemmehjælpen

Social omsorg har stor betydning for trivslen hos de svageste ældre. Alligevel er der ingen krav til den kommunale hjemmepleje om at varetage denne del for ældre svage borgere.

Social omsorg handler om at give de svageste stillede hjemmehjælpsmodtagere og plejehjemsboere mulighed for at komme ud i den friske luft, komme ud for egen dør og have mulighed for at være en del af det lokalsamfund, de bor i. Eller måske drikke en kop kaffe med hjælperen. Social omsorg kan give ellers isolerede ældre mulighed for stadig at kunne opleve sig som del af det omkringliggende samfund. Det kan være med til at modvirke depression, ensomhed og andre følgelidelser af at have mistet netværk og egen mulighed for at komme ud af sit hjem.

Formålet med de puljemidler, der er tilført kommunerne til ældreområdet de senere år, har bl.a. været at løfte den sociale omsorg for de svageste ældre. Efter pengene er overgået til bloktilskuddet, tyder det på, at den sociale omsorg atter nedprioriteres mange steder. Derfor mener Ældre Sagen, at kommunerne skal forpligtes til at sikre et vist niveau af social omsorg for særligt udsatte svage ældre.

Forslag

Social omsorg skrives ind som del af § 83 i serviceloven, hvilket vil forpligtige alle kommuner til at yde hjælp til særligt udsatte hjemmehjælpsmodtagere samt plejehjemsboere.

Forslaget er udgiftsneutralt, da puljer til klippekort på i alt ca. 550 mio. kr. er givet til kommunerne i forbindelse med tidligere finanslove.

Uddybning

Psykisk og social sårbarhed og ensomhed kan have alvorlige helbredsmæssige konsekvenser for den enkelte og kan derfor medføre stigende sundhedsudgifter, fx øget behov for lægebesøg, hospitalsindlæggelser og hjemmehjælp. Både for den enkelte og for samfundet kan dårlig mental sundhed således have store omkostninger. Det konkluderede Sundhedsstyrelsen allerede i 2017. Dertil kommer, at gruppen af mennesker med demens vil vokse betydeligt i de kommende år.

Kommunerne har i dag efter servicelovens § 83 pligt til at tilbyde 1) personlig hjælp og pleje, 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og 3) madservice. De er altså alene

forpligtede til at yde personlig, fysisk pleje og praktisk hjælp – men derimod ikke til at yde social omsorg. De puljemidler, der er tilført kommunerne til ældreområdet de senere år (ældremilliard, værdighedsmilliard samt klippekort både til hjemmehjælp og til plejehjem), har forsøgt at tage højde for dette ved netop at blive brugt til social omsorg for særligt sårbare hjemmehjælpsmodtagere og plejehjemsbeboere. Efter puljeperioderne udløber, og pengene hertil i stedet indgår som en del af det kommunale bloktilskud, er kommunerne ikke længere forpligtede til at fastholde hjælpen til social omsorg. Ifølge en rundspørge i kommunerne har 16 % helt eller delvist afskaffet klippekortsordningerne, efter de er overgået til bloktilskud. I forbindelse med budgetlægningen for 2020 påtænker en række andre kommuner ligeledes helt at fjerne eller spare på klippekortsordningerne.

Derfor er der behov for at skrive forpligtelsen ind i serviceloven, så indsatsen for den sociale omsorg bliver permanent. Det vil give kommunerne en forpligtelse til at arbejde aktivt og systematisk med at modvirke konsekvenser af ensomhed, depression mv. Arbejdet med social omsorg vil ligeledes kunne understøtte, at kommunernes værdighedspolitikker føres ud i livet. Værdighed er nu lovfæstet som grundlag for ældreplejen i Danmark, og begrebet dækker langt bredere end ”blot” personlig pleje og praktisk hjælp – bl.a. livskvalitet og selvbestemmelse.

Social omsorg kan fx bestå i at hjælpe den ældre borger med at komme ud i frisk luft, samtale over en kop kaffe, eller kommunen kan tilbyde muligheder for, at man kan mødes med andre og indgå i lokale fællesskaber, fx i samarbejde med det lokale foreningsliv.

Hvis forslaget gennemføres, vil det være finanspolitisk udgiftsneutralt, da kommunerne over to gange i 2015 og 2017 har fået tilført hhv. 150 mio. kr. (i 2015-niveau) og 380 mio. kr. (i 2017-niveau) til klippekortsordninger, som modsvarer ovenstående tiltag.

Forslaget vil sikre, at alle kommuner skal tilbyde hjælp og støtte til social omsorg, som beskrevet i klippekortsaftalerne for hhv. 2015 og 2017. Det vil give hjemmehjælpsmodtagere og plejehjemsbeboere ret til at definere brugen af den tid, som afsættes til social omsorg.

Fakta

50.000

danskere
over 65 år er ramt
af svær ensomhed

Langvarig ensomhed
er et alvorligt
sundhedsmæssigt
problem

der koster samfundet

OVER 8 MIA.

kroner om året

Ensomhed

**ØGER
RISIKOEN**

for bl.a. forhøjet
blodtryk, demens og
depression